

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:

№ БД _____

2018 йил "18" 08

ПСИХИАТРИЯ ВА НАРКОЛОГИЯ. ТИББИЙ ПСИХОЛОГИЯ
ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 500 000 – Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот

Таълим соҳаси: 510 000 – Соғлиқни сақлаш

Таълим йўналиши: 5111000 Касб таълими (5510100-даволаш иши)
5510100 Даволаш иши
5510800 Харбий тиббиёт
5510300 Тиббий профилактика иши

Тошкент – 2018

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2018 йил “25” 08 даги 744 -сонли буйруғининг 6 -илоvasи билан фан дастури руйхати тасдиқланган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йуналишлари буйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашининг 2018 йил “18” 08 даги 4 - сонли баённомаси билан маъқулланган.

Фан дастури Тошкент тиббиёт академиясида ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

- З.Ш.Ашуров - ТТА, “Психиатрия ва наркологиya” кафедраси мудири, тиббиёт фанлари номзоди, доцент.
- З.Р.Ибодуллаев – ТТА, “Асаб касалликлари” кафедраси профессори, тиббиёт фанлари доктори, профессор
- Н.Ш.Талипова – ТТА, “Психиатрия ва наркологиya” кафедраси ассистенти

Такризчилар:

- Алимов У. Х. - ТВМОИ психиатрия ва психотерапия кафедраси мудири, профессор
- В.К.Абдуллаева – ТошПМИ психиатрия, наркологиya, болалар психиатрияси, тиббий психология ва психотерапия кафедраси мудири, доцент

Фан дастури Тошкент Тиббиёт академияси Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2018 йил “24” 06 даги “12” –сонли баённома)

Фаннинг долзарблиги

Бўлажак тиббиёт ходими олдида турувчи асосий амалий вазифаларни ҳисобга олган ҳолда, шуни таъкидлаш керакки, уларга ўз фаолиятларида руҳий касалликларнинг даволаш, ташҳислаш ва ташкилий муаммолари билан маълум ҳажмда тўқнаш келишади. “Психиатрия ва наркология. Тиббий психология” фанининг ушбу дастури асосий психиатрик ва наркологик касалларнинг клиникавий текшириш усуллари, уларнинг ташҳислаш, даволаш ва психопрофилактика асосларини ўз ичига қамраб олади, бўлғуси олий маълумотли ҳамшираларда клиник фикрлаш, касаллик ва унинг белгиларини асослаш, психопрофилактика чора-тадбирларини қўллаш учун замин яратиб беради.

Фаннинг ўқув режадаги бошқа фанлар билан узаро боғлиқлиги ва услубий жихатдан узвийлиги

“Психиатрия ва наркология. Тиббий психология” фани умумқасбий фанлар блокига киритилган курс ҳисобланиб, 5-курснинг 9- ва 10-семестрлари ҳамда 7 курснинг 13-ва 14-семестрларида ўқитилади. Дастурни амалга оширишда ўқув режасида режалаштирилган табиий-илмий фанлар (одам анатомияси, тиббий биология ва генетика, нормал физиология, психология, тиббий терминология, фармакология) назарий замин бўлиб хизмат қилади. Психиатрия фани бир қатор умумқасбий фанлар: ички касалликлар, эндокринологик касалликлар, асаб касалликлари, юқумли касалликлар билан узвий боғлиқдир.

Фаннинг нлм-фан, иқтисодиёт ва ишлаб чиқаришдаги ўрни

Психиатрия ва наркология фани тиббий билимлар қўшимчасини шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга. У хирургия, терапия, эндокринология ва бошқа фанлар билан биргаликда организм тўғрисида яхлит маълумот бериш, шу билан бирга талабада клиник фикр юритишни ривожланишини таъминлайди.

Тиббиёт психологияси фанидан олинган билим нафақат беморлар билан ишлаши, балки психологик касалликларни вақтида аниқлаш, профилактика чораларни кўришни ўргатади.

Фанни ўқитишдаги замонавий ахборот ва педагогик технологиялар ҳамда ўқув машгулотларини лойихалаш

Талабаларнинг “Психиатрия ва наркология. Тиббий психология” фанини узлаштиришлари учун ўқитишнинг илгор ва замонавий усулларида фойдаланиш, янги информацион-педагогик технологияларни татбиқ қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Фанни узлаштиришда дарслик, ўқув ва услубий кулланмапар, маъруза матнлари, таркатма материаллар, электрон

материаллар, кейс-технологияларидан фойдапанилади. Маъруза ва семинар машгулотларида уқитишнинг интерактив усуллари (визуал, муаммоли, муаллифлик маърузалари, икки томонлама таҳлил, Инсерт, кластер, “Венна”, Синквейн ва бошқалар)дан фойдаланилади. Фан уқитувчиси томонидан педагогик ва модулли технология тамойиллари асосида “Тиббий психология. Психиатрия ва наркологияда ҳамширалик иши” фани ўқув машгулотларининг лойihalари ишлаб чиқилади.

Фан модулининг дастури (module syllabus)

Ўқув курсининг тўлиқ номи	Психиатрия ва наркология.Тиббий психология			
Курснинг қисқача номи	ПН; ТП;			
Кафедра	Психиатрия ва наркология Асаб касалликлари			
Ўқитувчи ҳақида маълумот	Ф.И.Ш.		E-mail	
Семестр ва ўқув курсининг давомийлиги	4 курс 7 ва 8 -семестрлар 5 курс 9 ва 10-семестрлар 7 курс 13 ва 14-семестрлар			
Ўқув соатларининг ҳажми		Даволаш ва касб таълими	Тиббий профилактика	Ҳарбий тиббиёт
	Жами:	243	130	208
	Маъруза	24	18	24
	Амалий	135	72	118
	Мустақил таълим	84	40	66
Ўқув курсининг статуси	Умумқасбий фанлар блоки			
Дастлабки тайёргарлик	Курс “ физиология”, “психология”, “одам анатомияси” фанларидан ушлаштирилган билимларга асосланади.			
<p>Фаннинг предмети ва мазмуни: Психиатрия ва наркология – беморнинг руҳий фаолиятининг қонуниятларларини, шахсиятининг тизимини ва руҳий бузилишларда даволовчи таъсирини, руҳий касалликларни руҳий бузилишларда симптом ва синдромларини ўрганувчи ва руҳий касалликларни этиопатогенезини, кечиши ва прогноз қонуниятларини ўрганувчи фандир.</p> <p>Тиббиёт психологияси том маънода олганда бемор психологиясини ўрганувчи фандир. Ушбу фаннинг асосий вазифалари психосоматик синдромлар ва турли касалликларда беморлар психологиясини ўрганиш, беморларга тиббий-психологик ёрдам кўрсатиш, турли услубдаги психотерапия ва психофармакотерапия усулларини амалиётда қўллай олишдир.</p> <p>Фанни ўқитишдан мақсад – талабаларни клиник фикрлаш қобилиятини ўстиришга қаратилган услубларни замонавий педагогик технологиялар орқали психиатрик ва наркологик касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари, клиник кўринишлари, кечиш турлари, таъхис ва қиёсий таъхислари ҳамда даволаш ва парвариш усуллари, касалликни олдини олиш чора – тадбирларини ўргатишдан иборатдир.</p> <p>Фаннинг вазифаси – фаннинг бўлимларига тегишли билимлар билан талабаларни босқичма – босқич таништира бориш, ўргата бориш ва кўникмаларни хосил қилиш; янги педагогик технологияларни дарс жараёнига тадбиқ этиб, талабани клиник фикрлаш</p>				

қобилиятини ўстириш ва билимини сақлаш даражасини ошириш; талабанинг клиник фикрлаш қобилиятини ўстиришга; фан соҳасига тааллуқли психиатрик ва наркололик беморларни ташхиси ва қиёсий ташхис босқичларини, даволаш, парвариш ва профилактика усулларининг зарурий жиҳатлари тўғрисида маълумот бериш.

Курснинг тематик таркиби ва мазмуни

Тўр	Мавзу	Маъ-руза	Ама-лий	Муст-қил иш
1	Тиббий психология фани ва унинг асосий йўналишлари. Мия ва руҳий жараёнлар.	2	4	4
2	Шахс, унинг турлари. Темперамент, характер ва уларнинг турлари Нейропсихологик тестлар	2	6	2
3	Хиссиёт хақида тушунча. Хиссиёт бузилишлари. Нейропсихологик тестлар		6	2
4	Стресс, унинг турлари. Нейропсихологик тестлар		6	2
5	Онг ва онгсизлик. Фрейд назарияси. Психоанализ таълимоти. Онг патологияси.	2	4	2
6	Психосоматик тиббиёт: психосоматик ва соматопсихик бузилишлар. Психоген синдромлар	2	4	2
7	Депрессия ва унинг турлари.		6	2
8	Бош миянинг локал ва диффуз зарарланишларида психоэмоционал ва когнитив бузилишлар.		6	4
9	Инсултларда, эпилепсияда ва краниоцеребрал жароҳатларда психоэмоционал ва когнитив бузилишлар.		6	4
10	Деменция ва унинг кўринишлари. Нейропсихологик диагностика, нейропсихологик коррекция ва нейропсихореабилитация усуллари.		7	2
11	Психотерапиянинг асосий усуллари. Беморга психологик ёрдам кўрсатишининг асосий қоидалари.	2	4	2
12	Психиатрик ёрдам хақидаги қонун ва уни амалга оширишда фуқаролар ҳуқуқлари кафолатлари. Руҳий патологияли беморларни текшириш ва ташхислашни ўзига хос хусусиятлари. Сизги, идрок патологияси. Галлюцинозлар.	2	4	4
13	Тафаккур патологияси. Синдромлари. Васваса синдромлари. Обсессив-компульсив бузилиш. Ўта қимматли ғоялар синдроми.		6	4
14	Хотира, диққат ва интеллект бузилишлари. Синдромлари. Ақлий қолоқлик. Корсаков амнестик синдроми.		6	4
15	Хиссиёт, ирода, майл патологияси. Синдромлари. Ихтиёрий ҳаракат патологияси. Ирода ва майл бузилишлари. Психимотор кўзгалиш ва ступор синдромлари.		6	2
16	Онг патологияси. Онг бузилиши синдромлари.		6	2
17	Етук ёшдаги шахс ва ҳулқ-атвор бузилишлари. Психопатиялар.	2	4	4
18	Болалик ва ўсмирлик давридаги руҳий ва ҳулқ-атвор	2	4	4

	бузилишлари. Болалар аутизми. СДВГ. Болалар ва ўсмирлардаги хавотирли бузилишлар ва депрессиялар.			
19	Психогениялар. (Стресс билан боғлиқ невротик ва соматоформ бузилишлар). Тиббиётда психосоматика йўналиши.	2	4	4
20	Соматик, эндокрин ва юкумли касалликлар билан боғлиқ руҳий бузилишлар.		6	4
21	Аффектив бузилишлар. Депрессиялар, биполяр аффектив бузилишлар.		6	4
22	Шизофрения. Кечиш турлари ва шакллари.	2	4	4
23	Инволюцион ва қариллик ёшидаги руҳий бузилишлар.	2	4	4
24	Эпилепсия касаллиги ва эпилептиформ синдромлар, қиёсий ташхисот ва шошилич ёрдами. Бош мия жароҳатларидаги руҳий бузилишлар.		6	4
25	Алкогол қабул қилиш натижасидаги руҳий ва хулқ-атвор бузилишлари. Наркомания ва токсикоманиялардаги руҳий ва хулқ-атвор бузилишлари. Нокимёвий аддикциялар.		6	4
26	Шошилич ҳолатлар. Психофармакотерапия асослари. Биологик даво ва психиатрияда психотерапия.	2	4	4
Умумий		24	135	84
Таълим бериш ва ўқитиш усули		Маъруза, амалий машгулотлар, мустақил ишлар (айлана стол, кейс стали, мастер-класслар)		
Мустақил ишлар		Ўқув лойихалар, гуруҳли такдимот, рефератлар, Кейслар, докладлар, кроссвордлар, постер, конспект, эссе ва х.з		
	Маслаҳатлар ва топшириқларни топшириш вақти	кунлар	вақти	аудитория
1				
2				
3				
Билимларни баҳолаш усуллари, мезонлари ва тартиби				
ЖН ва ОНнинг баллари ишчи дастурда берилади				
Баҳолаш усуллари	тестлар, ёзма ишлар. огзаки суров, презентациялар ва х.з			
Фан буйича талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолаш	Назорат шакллари			
	Баҳолаш турлари фан хусусиятидан келиб чиққан ҳолда суровлар, огзаки савол-жавоб. ёзма иш, тест синовлари ёки бошқа қуринишда утказилиши мумкин			
	86-100 балл “аъло” -мавзуга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштира олиш; -мавзу бўйича ўз фикрини тўлиқ баён этиш, барча берилган саволларга тўлиқ тўғри жавоб бериш, таҳлил қилиш ва хулоса чиқариш, ижодий фикрлаш, аудиторияда мавзунини муҳокама қилишда фаол қатнашиш; - мавзу бўйича беморни текшириш (объектив кўрик, клиник суҳбат, анамнез йиғиш) ва унинг руҳий ҳолатини ёритиб бериши олиб бериш; -мавзу бўйича вазиятли масалаларни ечиш, тест саволларига тўлиқ ва тўғри жавоб бериш; -эркин тасаввурга эга бўлиб, керак бўлганда ўқитувчи билан ўз фикрини алмашиш.			

	<p align="center">-71 – 85 балл “яхши”</p> <p>-мавзуга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштира олиш; -мавзу бўйича ўз фикрини етарли даражада баён этиш, барча берилган саволларга тўғри жавоб бериш; - таҳлил қилиш ва хулоса чиқариш, ижодий фикрлаш, аудиторияда мавзуни муҳокама қилишда қатнашиш, - мавзу бўйича беморни текшириш (объектив кўрик, клиник суҳбат, анамнез йиғиш) ва унинг руҳий ҳолатини ёритиб бериши олиб бериш; -берилган уй вазифаси мавзуси бўйича аниқ тасаввурга эга бўлиш.</p>
	<p align="center">-55-70 балл “қониқарли”</p> <p>-мавзу бўйича ўз фикрини баён этиш, барча берилган саволларга тўғри жавоб бериш; - аудиторияда мавзуни муҳокама қилишда қатнашиш, -мавзу бўйича беморнинг курациясида иштирок этиш ва беморни текшириш (объектив кўрик, клиник суҳбат, анамнез йиғиш); -берилган уй вазифаси мавзуси бўйича тасаввурга эга бўлиш.</p>
	<p align="center">- 0-54 балл “қониқарсиз”</p> <p>-мавзу бўйича ўз фикрини баён этолмаслик, берилган саволларга жавоб беролмаслик; - аудиторияда мавзуни муҳокама қилишда қатнашмаслик; - мавзу бўйича беморнинг курациясида иштирок этмаслик ёки беморда текшириш (объектив кўрик, клиник суҳбат, анамнез йиғиш) ўтказолмаслик; -мавзу бўйича амалий иш натижалари бўйича мустақил текшириш баённомасини ўқитувчи ёрдамида тўлдириш; -берилган уй вазифаси мавзуси бўйича тасаввурга эга эмаслик -берилган уй вазифаси мавзуси бўйича тасаввурга эга эмаслик.</p>
<p>Фанга доир видео маърузалар, видеороликлар</p>	
<p>Глоссарийлар:</p>	
<p>Ахборот ресурс база:</p>	

АСОСИЙ ҚИСМ

Фаннинг назарий машғулотлари мазмуни 1-модул. Тиббий психология фани ва вазифалари. Мия ва рухий жараёнлар

Тиббиёт психологияси фани, вазифалари ва унинг қисқача тарихи; мия ва рухий жараёнлар ва бола руҳияти шаклланишининг ўзига хос хусусиятлари; анализаторлар ва уларнинг ишлаш фаолияти тафсилотлари; шахснинг психологик типлари ва темперамент типлари.

2 - модул. Психосоматик синдромлар. Психотерапия. Психофармакотерапия

Психосоматик тиббиёт ҳақида маълумот; псевдоневрологик синдромларни ва унинг органик типдаги неврологик касалликлар билан фарқи; психотерапия ўтказиш усуллари; психофармакотерапия асослари.

3 - модул. Психиатрик ёрдам ҳақидаги қонун ва уни амалга оширишда фуқаролар ҳуқуқлари кафолатлари. Руҳий патологияли беморларни текшириш ва ташхислашни ўзига хос хусусиятлари. Умумий психопатология

Психиатрия ва наркология фанининг моҳияти. Психиатрия ва наркологиянинг мақсад ва вазифалари. Психиатрия ва наркология фанининг бошқа фанлар билан ўзаро алоқадорлиги ва улар ўртасидаги фарқлар. Психиатрик ёрдам ҳақидаги қонун ва уни амалга оширишда фуқаролар ҳуқуқлари кафолатлари. Психиатрияда симптом ва синдром тушунчаси. Асосий психопатологик синдромлар: невротик, психотик; продуктив, негатив; астеник, невротик. Руҳий бузилишларнинг даражалари ва регистрлари.

4 - модул. Етук ёшдаги шахс ва ҳулқ-атвор бузилишлари. Стресс билан боғлиқ руҳий бузилишлар

Психопатия, тушунчаси. Психопатия мезонлари. Психопатияларнинг систематикаси. Компенсанция ва декомпенсанция тушунчаси. Психопатиялар динамикаси ва солиштирма ёшга хос аспектда психопатик шахслар шаклланишининг хусусиятлари. Психопатсимон ҳолатлар билан дифференциал ташхис. Оқибатлари. Психогигиена, психопрофилактика, психотерапияси.

«Руҳий травма», «стресс» тушунчаси. Психотик ва невротик даражадаги бузилишлар. Неврозлар. Тушунчаси. Клиник шакллари: неврастения, шилқим ҳолатлар неврози, истерик невроз. Реактив психозлар. Тушунчаси.

Клиник хусусиятлари. Оқибатлари. Соматик намоён бўлишлари. Даволашнинг асосий йўналишлари ҳамширалик даволаш-ташҳис ишида. Даволаш-ташҳис жараёнида деонтология принциплари.

5 - модул. Шизофрения

Клиникаси ва кечувининг қонуниятлари, тушунчаси. Асосий клиник шакллари: оддий, гебефреник, параноид, кататоник. Шизофрениянинг кечуви типлари: узлуксиз кечувчи, хуружсимон-прогредиент (шубсимон), рекуррент (даврий). Шизофреник нуқсон ва оқибати ҳақида тушунча. Шизофренияли беморлар реабилитацияси. Қўллаб турувчи даво.

6-модул. Болалар ва ўсмирлардаги шахс ва ҳуққ-атвор бузилишлари

Болалар аутизми. Гиперкинетик бузилишлар. Болалар ва ўсмирлардаги ҳавотирли бузилишлар ва депрессиялар. Болалар ва ўсмирлардаги ҳуққ-атвор бузилишлари. Клиник хусусиятлари. Даволаш хусусиятлари, психопрофилактика, реабилитация муаммолари.

7-модул. Геронтопсихиатрия: инволюцион ва сенил психозлар

Таърифи, тушунчаси. Климактерик даврдаги неврозсимон бузилишлар. Пресенил психозлар. Клиник шакллари. Инволюцион меланхолия. Инволюцион васвасали психозлар. Психопрофилактика, реабилитация муаммолари. Сенил психозлар. Ривожланишининг умумий қонуниятлари. Шахс ўзгаришларининг хусусиятлари. Клиник шакллари. Бош миянинг атрофик касалликлари. Пик, Альцгеймер касаллиги. Сенил деменция. Текширув усуллари. Кекса ёшдаги беморларни даволаш хусусиятлари.

8-модул. Соматик касалликлардаги руҳий ва ҳуққ-атвор бузилишлари. Инфекцион психозлар. Бош мия жароҳатларидаги руҳий бузилишлар

Тиббиётда психосоматик йўналиш. Соматик касаллик руҳий бузилишнинг сабаби сифатида. Ятрогения, профилактикаси. Соматоген руҳий бузилишларнинг ривожланиши умумий қонуниятлари. Соматик ва руҳий бузилишлар ривожланишидаги паралеллизм. Онг бузилиши билан кечувчи ўткир руҳий бузилишлар. Узоқлашган давр клиникаси. Соматик, онкологик, эндокрин, юқумли касалликлардаги руҳий бузилишлар. Психопрофилактика, даволаш, прогноз, экспертиза, реабилитациянинг асосий йўналишлари.

9 - модул. ПАВларга қарамлик синдроми

Тушунчаси, таърифи. Ўткир алкоголь интоксикацияси. Алкоголизм босқичлари, асосий клиник кўринишлари. Абстиненция синдроми. Руҳий ва жисмоний қарамлик. Алкоголизмда шахс ўзгариши. Алкоголизмнинг

оқибати. Касалликнинг ёшга ва жинсга хос хусусиятлари. Даволашнинг асосий йўналишлари. Алкоголь психозлари: алкоголь делирийси («оқ алаҳлаш»), алкоголь галлюцинози, алкоголь васваса психозлари, алкоголь энцефалопатияси, Корсаков психози, эпилептиформ синдромлар. Клиникаси, соматик ва неврологик симптомлар.

Гиёҳвандлик белгилари: толерантликнинг ўзгариши, рухий ва жисмоний қарамлик белгилари, абстиненция синдроми. Ҳар-ҳил турдаги гиёҳвандликнинг клиник манзараси. Аниқлашнинг экспресс усули. Интоксикацион психозлар. Сурункали интоксикацияларда рухий ва соматик бузилишлар. Транквилизаторларни суистеъмол қилишдаги қарамлик. Токсикомания. Тамаки чекиш. Гиёҳвандлик ва токсикоманияларнинг ёшга оид, солиштирма хусусиятлари. Диагностика ва даволаш, реабилитация.

10-модул. Рухий касалликларни даволашнинг умумий принциплари. Психофармакотерапия

Рухий бузилишларни даволашнинг асосий принциплари. Психофармакотерапия. Психотроп препаратлар: нейролептиклар, транквилизаторлар, тимоиметиклар, психостимуляторлар, антиконвульсантлар, антидепрессантлар, ноотроплар. Кўрсатмалар, қарши кўрсатмалар, асоратлари. Психотерапия. Асосий усуллар. Кўрсатмалар диапазони ва асосий усулларни қўллаш. Психотроп препаратлар билан даволашнинг асосий принциплари.

Амалий машғулотлар

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларини ўтказишда куйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- амалий машғулотларнинг максadini аниқ белгилаб олиш;
- ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда кизикиш уйғотиш;
- талабада натижани мустакил равишда кулга киритиш имкониятини таъминлаш;
- талабани назарий-методик жихатдан тайёрлаш;
- амалий машғулотлар нафакат аниқ мавзу бўйича билимларни яқунлаш, балки талабаларни тарбиялаш манбаи хамдир.

Амалий машғулотларнинг тахминий рўйхати

1. Тиббий психология фани ва унинг асосий йўналишлари. Мия ва рухий жараёнлар.
2. Шахс, унинг турлари. Нейропсихологик тестлар
3. Темперамент, унинг турлари. Нейропсихологик тестлар

4. Характер ва унинг турлари. Нейропсихологик тестлар
5. Хиссиёт хақида тушунча. Хиссиёт бузилишлари. Нейропсихологик тестлар
6. Стресс, унинг турлари. Нейропсихологик тестлар
7. Онг ва онгсизлик. Фрейд назарияси. Психоанализ таълимоти. Онг патологияси.
8. Психосоматик тиббиёт: психосоматик ва соматопсихик бузилишлар. Психоген синдромлар
9. Депрессия ва унинг турлари.
10. Бош миянинг локал ва диффуз зарарланишларида психоэмоционал ва когнитив бузилишлар.
11. Инсултларда, эпилепсияда ва краниоцеребрал жароҳатларда психоэмоционал ва когнитив бузилишлар.
12. Деменция ва унинг кўринишлари. Нейропсихологик ҳамширалик диагностикаси, нейропсихологик коррекция ва нейропсихореабилитация усуллари.
13. Психотерапиянинг асосий усуллари. Беморга психологик ёрдам кўрсатишининг асосий қоидалари.
14. Психиатрик ёрдам ҳақидаги қонун ва уни амалга оширишда фуқаролар ҳуқуқлари кафолатлари. Рухий патологияли беморларни текшириш ва ташхислашни ўзига хос хусусиятлари. Сизги, идрок патологияси. Галлюцинозлар.
15. Тафаккур патологияси. Синдромлари. Васваса синдромлари. Обсессив-компульсив бузилиш. Ўта қимматли ғоялар синдроми.
16. Хотира, диққат ва интеллект бузилишлари. Синдромлари. Ақлий қолоқлик. Корсаков амнестик синдроми.
17. Хиссиёт, ирода, майл патологияси. Синдромлари. Ихтиёрий ҳаракат патологияси. Ирода ва майл бузилишлари. Психимотор қўзғалиш ва ступор синдромлари.
18. Онг патологияси. Онг бузилиши синдромлари.
19. Етук ёшдаги шахс ва ҳулқ-атвор бузилишлари. Характер акцентуацияси, психопатиялар, психопатсимон синдром.
20. Стресс билан боғлиқ невротик бузилишлар. Стрессли бузилишлар. ПТСР. Генераллашган хавотирли бузилишлар. Хавотирли – фобик бузилишлар. Ваҳимали бузилишлар.
21. Шизофрения. Биполяр бузилишлар. Шизофрениянинг кечиш турлари ва шакллари.
22. Болалар ва ўсмирлардаги шахс ва ҳулқ-атвор бузилишлари. Болалар аутизми. СДВГ. Болалар ва ўсмирлардаги хавотирли бузилишлар ва депрессиялар. Болалар ва ўсмирлардаги ҳулқ-атвор бузилишлари. Болалардаги пароксизмал бузилишлар.
23. Бош миянинг органик шикастланишидаги психопатологик синдромлар. Цереброастеник синдром. Психопатсимон синдром. Психоорганик синдром. Тутқаноқ синдроми.

24. Демент ҳолатлар. Геронтологик беморларни парвариш ва даволаш хусусиятлари. Турли этиологияли деменциялар.
25. Соматик касалликлардаги руҳий бузилишлар: кардиоваскуляр патология, меъда-ичак йўли касалликлари, семизлик, нафас олиш тизими касалликлари, диабет, эндокрин ва метаболик синдромлар
26. Инфекцион касалликлардаги руҳий бузилишлар. Психонкология. Экзоген тип реакциялар концепцияси.
27. Алкоголизм. Алкогол психозлари
28. Наркомания. Токсикомания. Нохимик аддикциялар.
29. Психиатриядаги шошинч ҳолатлар. Руҳий бузилишлар терапияси. Психотерапия.

Лаборатория ишларини ташкил этиш бўйича кўрсатмалар

Фан бўйича лаборатория ишлари намунавий ўқув режада кўзда тутилмаган.

Курс ишини ташкил этиш

Фан бўйича курс иши намунавий ўқув режада кўзда тутилмаган.

Мустақил таълимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Талаба “Тиббий психология. Психиатрия ва наркологида хамширалик иши” фанидан мустақил таълимни ташкил этишда муайян фаннинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кўйидаги шаклларда фойдаланиш тавсия этилади ва жорий назорат сифатида баҳоланади:

1) мавзулар бўйича конспект (реферат, таклимот) тайёрлаш.

Назарий материални пухта узлаштиришга ёрдам берувчи бундай усул ўқув материалига диққатни купрок жалб этишга ёрдам беради. Талаба конспекти турли назорат ишларига тайёргарлик ишларини осонлаштиради, вақтни тежайди;

2) ўқитиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимлари билан ишлаш. Талабалар маъруза ва амалий машгулотлар давомида олган билимларини узлаштиришлари, турли назорат ишларига тайёргарлик куришлари учун тавсия этилган электрон манбалар, инновацион дарс лойихаси намуналари, уз-узини назорат учун тест топшириқлари в.б;

3) фан бўйича қушимча адабиётлар билан ишлаш. Мустақил урганиш учун берилган мавзулар бўйича талабалар тавсия этилган асосий адабиётлардан ташқари қушимча ўқув, илмий адабиётлардан фойдаланадилар. Бунда рус ва хорижий тиллардаги адабиётлардан фойдаланиш рағбатлантирилади;

4) И Н ТЕРН ЕТ тармоғидан фойдаланиш. Фан мавзуларини узлаштириш, курс иши, битирув малакавий ишларини ёзишда мавзу бўйича ИНТЕРНЕТ манбаларини топиш, улар билан ишлаш назорат турларининг барчасида қушимча рейтинг баллари билан рағбатлантирилади;

- 5) мавзуга оид масалалар, кейс-стадилар ва ўқув лойихаларини ишлаб чиқиш ва иштирок этиш;
- 6) амалиёт турларига асосан материал йиғиш, амалиётдаги мавжуд муаммоларнинг ечимини топиш, хисоботлар тайёрлаш;
- 7) илмий семинар ва анжуманларга тезис ва маколалар тайёрлаш ва иштирок этиш;
- 8) мавжуд лаборатория ишларини такомиллаштириш, масофавий (дистанцион) таълим асосида машгулотларни ташкил этиш буйича методик курсатмалар тайёрлаш ва ҳ.к.

Уйга берилган вазифаларни бажариш, янги билимларни мустақил урганиш, керакли маълумотларни излаш ва уларни топиш йулларини аниқлаш, Интернет тармоқларидан фойдаланиб маълумотлар туплаш ва илмий изланишлар олиб бориш, илмий тугарак доирасида ёки мустақил равишда илмий манбалардан фойдаланиб илмий мақола (тезис) ва маърузалар тайёрлаш кабилар талабаларнинг дарсда олган билимларини чуқурлаштиради, уларнинг мустақил фикрлаш ва ижодий қобилиятини ривожлантиради. Уй вазифаларини текшириш ва баҳолаш амалий машгулот олиб боровчи уқитувчи томонидан, конспектларни ва мавзуни узлаштириш даражасини текшириш ва баҳдлаш эса маъруза дарсларини олиб боровчи уқитувчи томонидан ҳар дарсда амалга оширилади.

Мустақил ишни ташкил этиш буйича услубий курсатма ва тавсиялар, кейс-стади, вазиятли масалалар туплами ишлаб чиқилади. Унда талабаларга асосий маъруза мавзулари буйича амалий топширик, кейс-стадилар ечиш услуби ва мустақил ишлаш учун вазифалар белгиланади.

Тавсия этиладиган мустақил таълим мавзулари

1. ОИТСдаги рухий бузилишлар
2. Туғруқдан кейинги психозлар
3. Ниқобланган депрессия.
4. Аёллар алкоголизми
5. Ўсмир ёшларда алкоголизм.
6. Компьютерга қарамлик
7. Алкоголизм ва наркоманияни замонавий даволаш усуллари.
8. Алкоголизм ва наркоманияни профилактикаси
9. Наша қабул қилган беморлардаги психозлар
10. Опиоид наркоманияси
11. Токсикомания, турлари, клиникаси.
12. Шизофрения касаллигида реабилитация
13. Шахсинг патохарактерологик ривожланиши.
14. Педагогик қолоқлик
15. Патопсихологик тестлар
16. Геронтопсихиатрия.
17. Негатив синдромлар диагностикаси
18. Позитив синдромлар диагностикаси
19. Эндокрин касалликлардаги рухий бузилишлар

20. Инфекцион касалликлардаги рухий бузилишлар.
21. Бош мия сифилисидаги рухий бузилишлар
22. Қон томир касалликлардаги рухий бузилишлар
23. Ўсма касалликларида рухий бузилишлар.
24. Соматик касалликлардаги рухий бузилишлар.
25. Бош мия жароҳатларидаги рухий бузилишлар.

Фойдаланиладиган адабиётлар рўйхати

Асосий адабиётлар

1. Ходжаева Н.И., Шоюсупова А.У. Психиатрия: тиббиёт институтлари талабалари учун. Дарслик. — Т.:Мехридарё, 2011.
2. Ибодуллаев З.Р. Тиббиёт психологияси. Дарслик. 2012.
3. Аграновский М.Л. Общая медицинская психология и психопатология. Андижон 2011.
4. Аграновский М.Л. Частная медицинская психология и психиатрия. Андижон 2011.

Қўшимча адабиётлар

1. Жариков Н.М. и др. Психиатрия: учебник - М.: 2002 г.
2. Коркина М.В., Лакосина Н.Д., Личко А.Е., Сергеев И.И.. Психиатрия.
3. Учебник для студ. мед. вузов. М.: МЕДпресс-информ, 2006.
4. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология, 2004.
3. Самохвалов Б.Н. Учебник по психиатрии, 2006.
5. Гельдер М., Гэт Д., Мейо Р. Оксфордское руководство по психиатрии.- Пер. с англ.: в двух томах. – К.:Сфера, 1999.

Интернет сайтлари

1. www.ziyonet.uz;
2. www.s-psy.ru
3. www.psychiatry.ru,
4. www.medlibrary.ru
5. www.medline.ru
6. www.med.ru

